

IV luku

Vuosiloma

1 § Oikeus vuosilomaan ja vuosilomaluvun soveltamisala

- 1 mom.** Viranhaltijalla/työntekijällä on oikeus vuosilomaan tämän luvun ja liitteen 12 määräysten mukaisesti.
- 2 mom.** Tämän luvun määräykset korvaavat vuosilomalain säännökset, jollei jäljempänä tässä määräyksessä tai tässä luvussa ole erikseen toisin määrätty.
- 3 mom.** Vuosilomalaista (162/2005) tulevat sovellettaviksi lain 1 § (soveltamisala) ja 2 § (soveltamisalarajaukset) kuitenkin siten rajoitettuna kuin liitteessä 12 määrätään, 3 § (säännösten pakottavuus), 5 §:n 2 momentti (ansainnan keskeytymättömyys), 8 § 2 mom. (työntekijän oikeus vapaaseen toistuvien määräaikaisten työsopimusten perusteella), 28 § (vuosilomapalkkalaskelma), 29 § (vuosilomakirjanpito), 30 § (poikkeaminen työehtosopimuksella), 35 § (nähtävänäpito), 36 § (työneuvoston lausunto), 37 § (valvonta), 38 § (rangaistussäännökset), 39 § (voimaantulo) ja 40 § (siirtymäsäännökset).
- Edellä olevia vuosilomalain säännöksiä ei ole otettu tämän virka- ja työehtosopimuksen osaksi, vaan kysymyksessä on viittausmääräys.
- 4 mom.** Jos henkilö on samanaikaisesti kuntaan/kuntayhtymään useassa palvelussuhteessa, katsotaan nämä yhdeksi palvelussuhteeksi vuosilomaetuja annettaessa.
- 5 mom.** Jos viranhaltija/työntekijä siirtyy saman työnantajan palveluksessa välittömästi palvelussuhteesta toiseen tai toisen kunta-alan sopimuksen piiristä tämän sopimuksen piiriin, hänellä on oikeus vuosilomaan tämän luvun mukaisesti myös kulumassa olevan lomanmääräytymisvuoden siirtymistä edeltävältä ajalta edellyttäen, että uuteen virka- tai työsuhteeseen sovelletaan tämän luvun vuosilomamääräyksiä.

Soveltamisohje

Jos tuntipalkkaisten työehtosopimuksen piiriin kuuluva työntekijä siirtyy kesken lomanmääräytymisvuotta välittömästi (ilman yhdenkään kalenteripäivän keskeytystä) virkasuhteeseen tai kuukausipalkkaiseksi työntekijäksi, hänellä on oikeus vuosilomaan tai lomakorvaukseen tämän luvun mukaisesti myös siirtymistä edeltävältä saman lomanmääräytymisvuoden ajalta. Vastaavasti jos viranhaltija tai kuukausipalkkainen työntekijä siirtyy välittömästi tuntipalkkaisten työehtosopimuksen piiriin, vuosiloma ja lomakorvaus määräytyvät tuntipalkkaisten työehtosopimuksen mukaan. Vuosilomasta vähennetään ennen siirtymistä mahdollisesti pidetty saman lomanmääräytymisvuoden loma.

- 6 mom.** Mikäli ennen palvelussuhteen päättymistä sovitaan uudesta työsuhteesta tai päätetään uudesta viranhoidomääräyksestä, työnantaja ja viranhaltija/työntekijä voivat samalla sopia, että ennen palvelussuhteen päättymistä kertyneet vuosilomaedut lomarahaa lukuun ottamatta siirretään annettavaksi seuraavan palvelussuhteen aikana. Sopimus on tehtävä kirjallisesti.

Soveltamisohje

Jos vuosilomaetuuksien siirtämisestä tehdyn sopimuksen ja palvelussuhteen päättymisen jälkeen selviää, että uutta palvelussuhdetta ei synnykään, kertyneet vuosilomaedut eräänntyvät maksettavaksi vaadittaessa.

Mikäli on sovittu jäljempänä 16 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetun lomakorvauksen siirtämisestä, siirretty lomakorvaus maksetaan samansuuruisena kuin se olisi maksettu päättyneen palvelussuhteen perusteella. Mahdollisesti ansaittua lomarahaa ei voida sopia siirrettäväksi vaan se maksetaan palvelussuhteen päättyessä.

2 § Peruskäsitteet

Lomanmääräytymisvuosi on 1.4. alkava ja 31.3. päättyvä ajanjakso.

Lomavuosi on se kalenterivuosi, jonka aikana lomanmääräytymisvuosi päättyy.

Lomakausi on 2.5. alkava ja 30.9. päättyvä ajanjakso.

Täysi lomanmääräytymiskuukausi on vuosilomaan oikeuttava kalenterikuukausi.

Vuosilomapäiviä ovat 5 §:n mukaan ansaitut vuosilomapäivät, jotka kuluvat vuosilomaa annettaessa 6 §:n mukaan.

Vuosiloma-aika on vuosiloma-ajaksi määrätty ajanjakso, johon voi sisältyä vuosilomapäivien lisäksi muitakin päiviä.

3 § Täysi lomanmääräytymiskuukausi

1 mom. Täysi lomanmääräytymiskuukausi on lomakautta edeltävän lomanmääräytymisvuoden sellainen kalenterikuukausi,

- 1 jonka aikana viranhaltija/työntekijä on ollut työssä vähintään 35 työtuntia tai 14 työpäivää ja
- 2 jonka aikana yhtäjaksoinen palvelussuhde on kestänyt vähintään 16 kalenteripäivää.

2 mom. Palvelussuhteen alkamis- ja päättymiskuukauteen sisältyvä lakko- aika tai muu luvaton poissaoloaika vähennetään 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetusta palvelussuhteen kestoajasta.

4 § Työssäolon veroinen aika

Työssäolon veroista aikaa ovat 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja vuosilomaan oikeuttavia kalenterikuukausia laskettaessa ne työpäivät tai työtunnit, joina viranhaltija/työntekijä on ollut estynyt suorittamasta työtään ollessaan

- 1 vuosilomalla, 21 §:n tai vuosilomalain 8 §:n 2 momentin mukaisella vapaalla tai lomarahavapaalla (19 §)
- 2 sairauslomalla, jolta hänellä on tai olisi ollut ehdoton oikeus palkkaan

Soveltamisohje

Tätä kohtaa sovelletaan myös, jos viranhaltija/työntekijä on sairausajan palkan sijasta saanut tapaturma- tai muuta korvausta työkyvyttömyysajalta, jolta hänellä olisi ehdoton oikeus sairausajan palkkaan.

- 3 työsopimuslain (55/2001) 4 luvun 1 §:ssä säädetyllä erityisäitiys-, äitiys-, isyys- tai vanhempainvapaalla, 6 §:ssä säädetyllä tilapäisellä hoitovapaalla taikka 7 §:ssä säädetyin pakottavista perhesyistä johtuvan poissaolon vuoksi
- 4 lomautettuna enintään 30 kalenteripäivää kerrallaan
- 5 opintovapaalaissa (273/79) tarkoitetulla opintovapaalla, yhteensä 30 kalenteripäivää lomanmääräytymisvuoden aikana
- 6 työn edellyttämää koulutusta varten myönnettyllä virka-/työvapaalla enintään 30 kalenteripäivää kerrallaan
- 7 ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) mukaisessa, voimassa olevan oppisopimuksen

edellyttämässä tietopuolisessa koulutuksessa

- 8 ilman omaa syytään virantoimituksesta pidätettynä
- 9 muulla virka-/työvapaalla yhteensä enintään 30 kalenteripäivää lomanmääräytymisvuoden aikana edellyttäen, että viranhaltija/työntekijä lomanmääräytymisvuoden aikana on ollut asianomaisessa kunnassa tai kuntayhtymässä työssä vähintään 22 työpäivää. Mikäli viranhaltija/työntekijä saa virka-/työvapaan ajalta vuosilomaa tai lomakorvausta muun työnantajan palvelussuhteen perusteella, voidaan tällainen poissaoloaika jättää kokonaan lukematta työssäolon veroiseksi ajaksi. Muuksi virka-/työvapaaksi katsotaan myös edellä kohdissa 2, 5 ja 6 mainitut ajat ylittävät poissaoloajat.

Soveltamisohje

Kussakin työssäolon veroisessa päivässä katsotaan olevan työtunteja se määrä, joka siinä olisi ollut, jos viranhaltija/työntekijä olisi ko. päivänä ollut työssä. Työaikakorvauksista tai työajan tasoittumisesta aiheutuvat vapaapäivät eivät ole työssäolopäivien veroisia päiviä.

5 § Vuosiloman pituus

- 1 mom. Vuosiloman pituus määräytyy 3 §:ssä tarkoitettujen täysien lomanmääräytymiskuukausien lukumäärän, työkokemuksisään oikeuttavan palvelusajan ja palvelussuhteen pituuden mukaan.

Soveltamisohje

6 §:ssä on määräykset vuosilomapäivien kulumisesta vuosilomaa annettaessa.

Vuosiloma määrätään ja lomakorvaus sekä lomarahaa maksetaan kultakin lomanmääräytymisvuodelta erikseen.

- 2 mom. Viranhaltijan/työntekijän loman pituus määräytyy seuraavasti:

1 Viranhaltija/työntekijä on ollut omassa kunnassa/kuntayhtymässä 31.3. palvelussuhteessa tällöin päättyneen lomanmääräytymisvuoden loppuun mennessä välittömästi ja yhtäjaksoisesti vähintään 6 kuukautta ja hänellä on siihen mennessä ollut vähintään 15 vuotta työkokemuksisään oikeuttavaa palvelusaikaa.

Täysiä lomanmääräytymiskuukausia	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Vuosilomapäivät	3	6	9	12	15	18	21	24	27	30	33	38

Ao. kunnan/kuntayhtymän palveluksessa 31.3.1999 olleelle katsotaan palvelussuhteen jatkuessa keskeytymättä 1 kohdasta poiketen edellä mainituksi palvelusajaksi se aika, joka hänelle on luettu 31.3.1999 mennessä vuosilomaoikeuteen vaikuttavaksi palvelusajaksi kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen 1998–1999 määräysten mukaan.

Esimerkki

Viranhaltija/työntekijä on tullut palvelukseen 1.10.2017 ja hänellä on 31.3.2018 15 vuotta työkokemuksisään oikeuttavaa palvelusaikaa. Vuosiloma 31.3.2018 päättyvältä lomanmääräytymisvuodelta määräytyy edellä 1 kohdan mukaisesti. Kun viranhaltijan/työntekijän virka-/työsuhde päättyy 31.7.2018, hän ansaitsee vuosilomaa 1.4.2018 alkaneeltakin lomanmääräytymisvuodelta 1 kohdan mukaisesti, koska hän on jo 31.3.2018 päättyneen lomanmääräytymisvuoden lopussa tullut 1 kohdan ansaintasäännön piiriin.

2

- a) Viranhaltijan/työntekijän palvelussuhde on ao. kunnassa/ kuntayhtymässä lomakautta edeltävän lomanmääräytymisvuoden loppuun mennessä jatkunut yhtäjaksoisesti vähintään 1 vuoden. Edellä tarkoitettuun palvelussuhteen jatkumisaikaan ei lueta aikaa, jolloin työ on keskeytynyt viranhaltijan/työntekijän ollessa suorittamassa asevelvollisuuslaissa

(1438/2007) tarkoitettua vakinaista palvelusta, naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetussa laissa (194/1995) tarkoitettua vapaaehtoista asepalvelusta tai siviilipalveluslaissa (1446/2007) tarkoitettua siviilipalvelusta.

- b) Viranhaltija/työntekijä on ollut omassa kunnassa/kuntayhtymässä 31.3. palvelussuhteessa tällöin päättyneen lomanmääräytymisvuoden loppuun mennessä välittömästi ja yhtäjaksoisesti 6 kuukautta ja hänellä on 1 kohdassa tarkoitettua palvelusaikaa vähintään 5 vuotta.

Täysiä lomanmääräytymiskuukausia	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Vuosilomapäivät	3	5	7	9	12	15	18	20	22	24	26	28

Esimerkki

Viranhaltija/työntekijä on tullut palvelukseen 1.9.2015. Työkokemuslisään oikeuttava palvelusaika, 15 vuotta, tulee täyteen 10.4.2016. Viranhaltijan/työntekijän palvelussuhde päättyy 31.12.2016.

Viranhaltijan/työntekijän vuosilomaoikeus ajalta 1.4.–31.12.2016 määräytyy 5 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaisesti, koska hänellä ei vielä 31.3.2016 ole 15 vuotta työkokemuslisään oikeuttavaa palvelusaikaa.

- c) Jos viranhaltija/työntekijä on ollut omassa kunnassa/kuntayhtymässä 31.3. palvelussuhteessa ja hänellä on tällöin päättyneen lomanmääräytymisvuoden loppuun mennessä edellä 1 kohdassa tarkoitettua palvelusaikaa vähintään 10 vuotta, hänen lomansa pituus on 28 vuosilomapäivän sijasta 30 vuosilomapäivää edellyttäen, että hän ansaitsee vuosilomaa 12 täydeltä lomanmääräytymiskuukaudelta.
- 3 Muissa tapauksissa viranhaltijan/työntekijän vuosiloman pituus määräytyy seuraavasti:

Täysiä lomanmääräytymiskaukua	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Vuosilomapäivät	2	4	5	7	9	10	13	15	17	19	21	23

Soveltamisohje

Palvelussuhde kestää 1.10.2017–30.9.2018. Vuosilomapäivät 1.10.2017–31.3.2018 määräytyvät 5 §:n 2 momentin 3 kohdan taulukon mukaan. Ajalta 1.4.–30.9.2018 lomaoikeus määräytyy 5 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan, koska palvelussuhde on päättyessään 30.9.2018 jatkunut keskeytymättömänä 1 vuoden jo ennen kulumassa olevan lomanmääräytymisvuoden loppua 31.3.2019.

- 3 mom.** Viranhaltijan/työntekijän vuosiloman pituus on ainavähintään vuosilomalain mukainen.

Soveltamisohje

Määräystä ei sovelleta lomakorvauksissa. Vertailuajanjakso on lomanmääräytymisvuosi eikä esimerkiksi jokin erillinen lomanmääräytymiskausi.

- 4 mom.** Viranhaltijalla/työntekijällä on oikeus 20 vuosilomapäivään, jos hänen täydeltä lomanmääräytymisvuodelta ansaitsemansa vuosiloma alittaa 20 vuosilomapäivää sairaudesta, vammasta tai tapaturmasta johtuvan työkyvyttömyyden tai lääkinnällisestä kuntoutuksesta johtuvan poissaolon vuoksi.

Soveltamisohje

Lääkinnällisellä kuntoutuksella tarkoitetaan lääkärin määräämää, ammattitaudin tai tapaturman johdosta työkyvyn palauttamiseksi tai säilyttämiseksi annettavaa lääkinnällistä kuntoutusta.

Määräys koskee vain työkyvyttömyydestä tai lääkinnällisestä kuntoutuksesta johtuvaa poissaoloa. Viranhaltijan/työntekijän vuosiloma voi alittaa 20 päivää muiden poissaolojen perusteella.

Määräyksen soveltamista tarkastellaan koko lomanmääräytymisvuodelta. Mikäli palvelussuhde ei kestä koko lomanmääräytymisvuotta, viranhaltijalla ja työntekijällä on oikeus työkyvyttömyys- tai kuntoutuspoissaoloaikaa vastaavaan osaan 20 vuosilomapäivästä.

- 5 mom.** Oikeutta 4 momentin mukaiseen vuosilomaan ei ole 12 kuukautta yhdenjaksoisesti jatkuneen poissaolon ylittävältä ajalta. Poissaolojakson

yhdenjaksoisuuden katkaisevat sellaiset työssäolojaksot, jotka oikeuttavat täyteen lomanmääräytymiskaukauteen, ei kuitenkaan työnteko osa-aikaisen sairauspoissaolon aikana. Vuosiloma, perhevapaat tai muut virantoimituksen/ työssäolon keskeytykset eivät myöskään katkaise yhdenjaksoisuutta.

Soveltamisohje

Osa-aikaisella sairauspoissaololla tarkoitetaan työsopimuslain 2 luvun 11 a §:n ja kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 26 § 2 momentin mukaista osa-aikatyötä.

6 § Vuosilomapäivien kuluminen vuosilomaa annettaessa

Pääsääntö (keskimäärin 5 työpäivää viikossa)

1 mom. Vuosilomaa annettaessa vuosilomapäiviä ovat ne vuosiloma-aikaan sisältyvät päivät, jotka ilman vuosilomaa olisivat säännölliseen työaikaan kuuluvia työpäiviä, jollei 3 momentista muuta aiheudu.

Soveltamisohje

Laskettaessa viikon keskimääräisten työpäivien lukumäärää työaikaan lyhentävät arkipyhät ja vapaa-aikakorvauspäivät katsotaan työpäiviksi. Yövuoro katsotaan yhdeksi työpäiväksi.

Jos henkilö työskentelee viitenä päivänä viikossa esimerkiksi maanantaista perjantaihin tai keskiviikosta sunnuntaihin tai tiistaista lauantaihin, häneen sovelletaan 1 momentin pääsääntöä. Samoin jos tasoittumisjaksossa työpäiviä on eri viikkoina esimerkiksi 4, 5 ja 6, mutta keskimäärin 5 työpäivää viikossa, sovelletaan 1 momenttia.

Vuosiloma-aikaan voi sisältyä vuosiloman pituudesta riippuen työpäivien lisäksi myös vapaapäiviä. Jos kalenteriviikon kaikki työpäivät ovat vuosilomapäiviä, loma-ajaksi voidaan määrätä koko kalenteriviikko eli loma voi päättyä sunnuntaina.

6 §:n 1 ja 3 momenttien soveltamisedellytykset ratkaistaan vuosiloman tai sen osan antamishetkellä.

2 mom. poistettu

Tavanomaisesta poikkeavat työaikajärjestelyt

3 mom. Mikäli säännölliseen työaikaan kuuluvia työpäiviä on keskimäärin vähemmän tai enemmän kuin 5 kalenteriviikossa, vuosiloma-aikaan sisällytetään työ- ja vapaapäiviä samassa suhteessa kuin niitä muutoinkin on ja vuosilomapäivät kuluvat vuosiloma-aikana seuraavasti:

1 Täydellä kalenteriviikolla on 5 vuosilomapäivää.

- 2 Vajaalla kalenteriviikolla vuosilomapäiviä ovat vuosiloma-aikaan sisältyvät arkipäivät paitsi lauantai. Mikäli vuosiloma-aikaan sisältyvä lauantai tai sunnuntai tai molemmat olisivat olleet työpäiviä, ovat nekin vuosilomapäiviä. Vuosilomapäiviä voi kuitenkin vajaalla kalenteriviikolla olla enintään 4.

Työaikaa lyhentävä arkipyhä

Viittaus-
korjaus

Vuosiloma-aikaan sisältyvät työaikaluvun 7 §:n 3 2-momentissa tarkoitetut työaikaa lyhentävät arkipyhät eivät kuluta vuosilomapäiviä.

Soveltamisohje

Viikon keskimääräisten työpäivien laskemisesta ks. 1 momentin soveltamisohje.

6 §:n 3 momentin määräyksiä sovelletaan myös, kun säännöllistä työaikaa ei ole ollenkaan määrätty (esim. praktikkoeläinlääkäri ja ns. väestövastuulääkäri) tai työaika vaihtelee viikoittain.

3 momentin soveltamisedellytykset ratkaistaan vuosiloman antamishetkellä. Näin ollen jos sillä kalenteriviikolla tai siinä tasoittumisjaksossa, johon vuosiloma sisältyy tai jossa vuosiloma alkaa tai päättyy, olisi ilman vuosilomaa säännölliseen työaikaan kuuluvia työpäiviä keskimäärin vähemmän tai enemmän kuin 5 kalenteriviikossa, sovelletaan 3 momentin määräyksiä.

3 momenttia sovellettaessa lomat on yleensä syytä antaa, mikäli mahdollista, täysinä kalenteriviikkoina tai tasoittumisjaksossa pitempinä jaksoina siten, että työ- ja vapaapäivien suhteellinen osuus on sama kuin työskentelyjaksoissa. Vajailla viikoilla voidaan joutua suorittamaan myös pyöristyksiä. Lähtökohtana on se, että työaikajärjestely ei vaikuta vuosiloman pituuteen. Esimerkiksi pisin vuosiloma on aina vuosiloma-aikana yhteensä lähes 7,5 viikkoa (ei sisällä työaikaa lyhentäviä arkipyhiä).

Vuosiloma-aikaan sisällytettävät työpäivät (jotka olisivat ilman vuosilomaa työpäiviä) saadaan laskentakaavasta:

Kalenteriviikon keskimääräiset työpäivät x vuosilomapäivät
5

Vuosiloma-aikaa määrättäessä on huolehdittava siitä, että vuosiloma-aikaan sisältyy oikea määrä työpäiviä (kaava) ja vuosilomapäiviä.

Esimerkki 1

Osa-aikaeläkkeellä olevan A:n työaika on 55 % täydestä työajasta ja hän työskentelee yleistyöajassa joka toinen viikko 5 työpäivänä maanantaista perjantaihin (keskimäärin 2,5 työpäivää viikossa) 42 tuntia 38 minuuttia (työpäivien pituus 8–9 tuntia).

ma	ti	ke	to	pe	la	su	ma	ti	ke	to	pe	la	su
!-----!							8 t	9	8	9	8	-	-
vapaaviikko							38 min						
(-----v-----) keskimäärin 2,5 työpäivää viikossa													

Vuosiloman pituus on 38 vuosilomapäivää.

Koska vuosilomaa annettaessa lomaan tulee sisällyttää työ- ja vapaapäiviä samassa suhteessa kuin sitä muutoinkin on, pitää loma-aikaan sisältyä 19 työpäivää. Laskentakaava: $2,5 : 5 \times 38 = 19$.

Vuosiloma annetaan esimerkiksi seuraavasti:

Lomakausi:				
vapaa-viikko	työ-viikko	vapaa-viikko	työ-viikko	vapaa-viikko
	5 tp		5 tp	
		↑		
		juhannusaatto		
				= työpäiviä 10 = vuosilomapäiviä 24

Lomakauden ulkopuolinen kausi:			
työviikko	vapaaviikko	työviikko	
5 tp		4 tp to	
		↑	
		Loma loppuu	
			= työpäiviä 9 = vuosilomapäiviä 14

Lomakauteen olisi voitu sijoittaa myös 3 työviikkoa ja 2 vapaaviikkoa, jolloin loman alussa ja lopussa olisi ollut työviikko. Tällöin lomakauden ulkopuolinen loma olisi alkanut ja päättynyt vapaaviikolla.

Jos loma- aikaan ei olisi sisällynyt juhannusaattoa, loma olisi pitänyt merkitä alkavaksi maanantain sijasta ensimmäisen viikon tiistaina.

Oiko-
luvussa
korjataan
kaikki
esimerkit
vastaa-
maan
KVTES:n
säännöllisiä

Esimerkki 2

Yleistyöaika (täysi työaika 38 tuntia 45 min./viikko), jossa työpäiviä on viikossa 6 (maanantai–lauantai). Lomaoikeus on 38 vuosilomapäivää.

	ma	ti	ke	to	pe	la
esim. →	7	6	8,25	6	6,50	5

Loma-aikaan pitää sisältyä em. laskentakaavan mukaan 46 työpäivää

($6 : 5 \times 38 = 45,6 \sim 46$).

Lomakautena annetaan esimerkiksi 5 kalenteriviikkoa, johon sisältyy juhannusaatto (29 työpäivää ja 24 vuosilomapäivää) ja lomakauden ulkopuolella esimerkiksi tiistai–sunnuntai ja 2 täyttä kalenteriviikkoa (17 työpäivää ja 14 vuosilomapäivää).

Esimerkki 3

Työaika muuttunut täysiaikaisesta osa-aikaiseksi (50 %) 1.1. lukien siten, että joka toinen viikko on työviikko. Lomaoikeus on 38 vuosilomapäivää, josta on pidetty 25 vuosilomapäivää ennen 1.1. (5 viikon loma). 1.1. jälkeen annettavaan loma-aikaan (13 vuosilomapäivää) sisällytetään 7 työpäivää ($2,5/5 \times 13 = 6,5$). Ennen 1.1. pidettyyn lomaan sovelletaan 6 §:n 1 momentin ja 1.1. jälkeen pidettyyn lomaan 6 §:n 3 momentin määräyksiä.

4 mom.

Mikäli työaikajärjestelyssä vuorokautisen säännöllisen työajan pituus vaihtelee yli 3 tuntia, vuosiloma-aikaan sisällytetään työ- ja vapaa-aikaa samassa suhteessa kuin niitä muutoinkin on. Edellä sanottu ei koske työaikaluvun 7 § 2 momentissa, 8 §:n 2 momentissa, 15 §:n 1 momentissa ja liitteen 18 1 §:n 2 momentissa tarkoitettua vuosilomaa (ennalta suunniteltu poissaolo/keskeytys).

Esimerkki

Täysi työaika yleistyöajassa (38 tuntia 45 min./viikko). Työpäiviä on viikossa 5. Keskimääräinen työpäivän pituus on 7,75 tuntia. Lomaoikeus on 28 vuosilomapäivää.

ma (1)	ti (2)	ke (3)	to (4)	pe (5)
9	9	8	7,75	5

Lomakautena annetaan esimerkiksi 20 työpäivää täysinä kalenteriviikkoina ja lomakauden ulkopuolella 8 työpäivää:

p (1)	la	su	ma (2)	ti (3)	ke (4)	to (5)	pe (6)	la	su	ma (7)	ti (8)
5	-	-	9	9	8	7,75	5	-	-	9	9

Lomakauden ulkopuolinen loma voi alkaa esimerkiksi perjantaina ja päättyä runsaan viikon päästä tiistaina, jolloin loma-ajan työpäivien keskimääräinen pituus on 7,72 tuntia (61,75 : 8) eli riittävän lähellä keskimääräisen työpäivän pituutta, josta voidaan hieman poiketa.

Pyöristäminen

- 5 mom.** Vajaat päivät pyöristetään lähimpään täyteen kokonaislukuun siten, että 0,5 pyöristetään ylöspäin. Mikäli saman lomanmääräytymisvuoden lomaa annetaan siten, että loman osia jouduttaisiin pyöristämään kaksi kertaa tai useammin, lopputuloksen pitää olla sama kuin jos pyöristys olisi suoritettu yhteenlasketuista osista em. tavalla.

7 § Vuosiloman antaminen

Vuosiloman ajankohdan määrittäminen ja yhdenjaksoisuus

- 1 mom.** Vuosiloma annetaan työnantajan määräämänä ajankohtana, jolleivät työnantaja ja viranhaltija/työntekijä sovi loman pitämisestä 8 §:ssä tarkoitetulla tavalla.
- 2 mom.** Vuosilomasta 20 vuosilomapäivää kuitenkin vähintään 65 % lomanmääräytymisvuodelta ansaitun loman kokonaismäärästä sijoitetaan lomavuoden lomakauteen (kesäloma). Muu kuin lomakaudelle sijoitettava loma (talviloma) on annettava viimeistään seuraavan lomakauden alkuun mennessä. Jos loman antaminen lomakaudella aiheuttaa kausiluonteisessa työssä olennaisia vaikeuksia työnantajan toiminnalle, kesäloma voidaan antaa lomakauden ulkopuolella saman kalenterivuoden aikana.
- 3 mom.** Vähintään 25 vuosilomapäivän pituisesta lomasta annetaan lomakauden ulkopuolella 5 vuosilomapäivää talvilomana, elleivät työnantaja ja viranhaltija/työntekijä toisin sovi.

Soveltamisohje

Mikäli viranhaltijan/työntekijän vuosilomapäivien kokonaismäärä on vähemmän kuin 25, talvilomana annetaan 20 vuosilomapäivää ylittävä osa lomasta.

- 4 mom.** Kesäloma ja talviloma annetaan yhdenjaksoisina, ellei työn käynnissä pitämiseksi ole välttämätöntä jakaa sitä osaa kesälomasta, joka ylittää 10 vuosilomapäivää, pidettäväksi lomakaudella yhdessä tai useammassa osassa.
- 5 mom.** Vuosilomaa ei saa ilman viranhaltijan/työntekijän suostumusta määrätä äitiys- eikä isyysvapaan ajaksi. Jos vuosilomaa ei voida

äitiys- tai isyysvapaan vuoksi antaa 1–4 momentissa tai 8 §:n 2 ja 4 momenteissa tarkoitetulla tavalla, loma saadaan antaa kuuden kuukauden kuluessa vapaan päättymisestä.

Soveltamisohje

Vuosiloma voidaan antaa vanhempainvapaan ja hoitovapaan aikana. Tällöin vuosiloma-aika ei pidennä vanhempain-/hoitovapaata.

Mikäli viranhaltijalle/työntekijälle on myönnetty muu pitkäaikainen virka-/työvapaa kuin äitiys- tai isyysvapaa, vuosiloma voidaan antaa virka-/työvapaan aikana, kuitenkin 11 §:stä (vuosiloman siirto työkyvyttömyyden johdosta) ilmenevin poikkeuksin. Ellei 8 §:n 2 momentin perusteella muusta sovita, vuosiloma on siis annettava viimeistään lomavuotta seuraavana vuonna 30.4. mennessä, vaikka viranhaltija/työntekijä olisikin esim. harkinnanvaraisella virka/työvapaalla, vanhempainvapaalla, hoitovapaalla tai opintovapaalla. Edellä mainittu virka-/työvapaa keskeytetään vuosiloman ajaksi.

- 6 mom.** Vuosilomaa ei saa määrätä siten, että viranhaltijan/työntekijän työssäoloajan säännöllinen työaika muuttuisi olennaisesti vuosiloman vuoksi.

Soveltamisohje

Tarkoituksena on edistää tasapuolista kohtelua vuosilomia määrättäessä. Jos viranhaltijalla/työntekijällä on normaalisti 5 työpäivää maanantaista perjantaihin, ja kalenteriviikon kaikki työpäivät ovat vuosilomapäiviä, loma-ajaksi voidaan määrätä koko kalenteriviikko eli loma voi päättyä sunnuntaina. Vuosilomapäiviä kuuluu tällöin 5. Jos ao. viranhaltija/työntekijä kutsuttaisiin työhön lauantaina tai sunnuntaina, vuosilomapäiviksi luettuja päiviä kuluisi ko. kalenteriviikolla 4. Yleistyo-, toimistotyö-, jaksotyö- ja liitteen 18 mukaisessa työajassa vastaavaa ongelmaa ei synny keskeytyneen viikon, työaikajakson tai tasoittumisjakson lisä- ja ylityömääräysten vuoksi.

Kaaviokuva vuosiloman antamisesta (7, 8, 11 §)

	1. vuosi		2. vuosi	
	1.1.20XX	31.12.	1.1.20YY	31.12.
1 Työnantajan määräämänä kesäloma (kausityöntekijän työssä 1.1.–31.12.)	30.9.	1.10.	30.4.	30.9.
kesäloma	2.5	1.10.	30.4.	
talviloma				
2 Sopimalla	1.1.		30.4.	10 vuosiloma-pv ylittävä osa 30.9. mennessä
3 Työkyvyttömyyden vuoksi siirretyt				
'kesäloma'				
a) ensisijaisesti	kesäloma 2.5	30.9.		
b) toissijaisesti *)				2.5. 31.12.
c) jos ei voida antaa 31.12.20YY mennessä: lomakorvaus				
'talviloma'				
a) ensisijaisesti		talviloma 1.10.	30.4.	
b) toissijaisesti				talviloma 2.5. 31.12.
c) jos ei voida antaa 31.12.20YY mennessä: lomakorvaus				
*) jolleivät työnantaja ja viranhaltija/työntekijä IV luvun 11 §:n 3 mom:n mukaisesti sovi loman antamisesta toisin. Taulukossa ei ole huomioitu säästövapaita.				

8 § Vuosiloman jakamisesta ja ajankohdasta sopiminen palvelussuhteen kestäessä

- 1 mom.** Työnantaja ja viranhaltija/työntekijä voivat palvelussuhteen kestäessä sopia, että viranhaltija/työntekijä pitää 10 vuosilomapäivää ylittävän loman osan yhdessä tai useammassa jaksossa.
- 2 mom.** Työnantaja ja viranhaltija/työntekijä voivat palvelussuhteen kestäessä sopia vuosiloman antamisesta ajanjaksolla, joka alkaa sen kalenterivuoden alusta, jolle lomakausi sijoittuu ja joka päättyy seuraavana vuonna ennen lomakauden alkua. Lisäksi voidaan sopia 10 vuosilomapäivää ylittävän vuosiloman osan pitämisestä viimeistään vuoden kuluessa lomakauden päättymisestä.

Soveltamisohje

2 momentin viimeisessä virkkeessä tarkoitettu loma on vuosilomakirjanpidossa selvästi erotettava 12 §:n mukaisesta säästövapaasta, eikä tähän lomaan näin ollen sovelleta, mitä 12 §:n viimeisessä virkkeessä säästövapaan korvaamisesta määrätään.

- 3 mom.** Jos palvelussuhde päättyy ennen kuin viranhaltijalla/työntekijällä on 7 §:n 1 ja 2 momentin mukaan oikeus pitää vuosilomaa, työnantaja ja viranhaltija/työntekijä saavat palvelussuhteen kestäessä sopia palvelussuhteen päättymiseen mennessä ansaittavan vuosiloman pitämisestä palvelussuhteen kestäessä.
- 4 mom.** Työnantaja ja viranhaltija/työntekijä saavat viranhaltijan/työntekijän aloitteesta sopia 20 vuosilomapäivää ylittävän enintään 5 vuosilomapäivän pituisen vuosiloman osan pitämisestä lyhennettynä työaikana. Sopimus on tehtävä kirjallisesti.

9 § Viranhaltijoiden/työntekijöiden kuuleminen

Työnantajan on selvitettävä viranhaltijoille/työntekijöille tai heidän edustajilleen vuosiloman antamisessa työpaikalla noudatettavat yleiset periaatteet. Ennen loman ajankohdan määrittämistä viranhaltijalle/työntekijälle on varattava tilaisuus esittää mielipiteensä loman ajankohdasta. Työnantajan on mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon työntekijöiden/viranhaltijoiden esitykset ja noudatettava tasapuolisuutta lomien sijoittamisessa.

Soveltamisohje

Mikäli viranhaltija/työntekijä on loman ajankohtaa määrättäessä sairauslomalla ja sairausloman tiedetään työnantajalle toimitetun lääkärintodistuksen mukaan jatkuvan koko sen ajan, johon työnantaja aikoo vahvistaa vuosiloman tai sen osan, työnantajan on varattava viranhaltijalle/työntekijälle tilaisuuden esittää mielipiteensä loman ajankohdasta samalla kehotettava viranhaltijaa/työntekijää ilmoittamaan, haluaako hän vuosiloman vahvistettavaksi työkyvyttömyysaikaan

vai siirrettäväksi 11 §:n määräysten mukaisesti. Jos viranhaltija/työntekijä haluaa loman siirrettäväksi, loma siirretään siten kuin 11 §:n 1 ja 3–4 momenteissa tarkemmin määrätään.

10 § Vuosiloman ajankohdasta ilmoittaminen

Työnantajan määrätessä loman ajankohdan hänen on ilmoitettava siitä viranhaltijalle/työntekijälle viimeistään kuukautta ennen loman alkamista. Jos tämä ei ole mahdollista, loman ajankohdasta on ilmoitettava viimeistään 2 viikkoa ennen vuosiloman tai sen osan alkamista.

11 § Vuosiloman siirto

Työkyvyttömyys

1 mom. Jos viranhaltija/työntekijä on vuosilomansa tai säästövapaan alkaessa tai sen aikana sairauden, synnytyksen tai tapaturman johdosta työkyvytön, siirretään työkyvyttömyysajalle sijoittuvat vuosiloma- tai säästövapaapäivät myöhäisempään ajankohtaan, mikäli viranhaltija/työntekijä pyytää siirtoa ilman aiheetonta viivytystä ja mikäli mahdollista ennen loman alkua.

Soveltamisohje

Viranhaltijalla/työntekijällä on vastaava oikeus loman tai säästövapaan siirtämiseen, jos tiedetään, että hän joutuu mainittuna aikana sellaiseen sairaan- tai muuhun siihen rinnastettavaan hoitoon, jonka aikana hän on työkyvytön.

2 mom. Työnantajan pyynnöstä viranhaltija/työntekijä on velvollinen esittämään lääkärintodistuksen tai työnantajan harkinnan mukaan osoittamaan työkyvyttömyytensä muulla luotettavalla tavalla (terveydenhoitajan tai sairaanhoitajan antama todistus).

Soveltamisohje

2 momentissa tarkoitetun selvityksen toimittaminen työnantajalle ennen loman alkamista tai 1 momentissa määrättyssä ajassa katsotaan pyynnöksi siirtää loma myöhäisempään ajankohtaan.

3 mom. Edellä 1 momentin perusteella siirretyt kesälomaan kuuluvat vuosilomapäivät annetaan lomakauden loppuun mennessä ja talviloma ennen seuraavan lomakauden alkua. Jos siirretyn loman antaminen ei ole mahdollista edellä sanotun mukaisesti, niin siirretty loma on annettava lomakautta seuraavan kalenterivuoden lomakauden aikana, ellei työnantajan ja viranhaltijan/työntekijän kesken sovita loman antamisesta tätä ennen. Loma annetaan kuitenkin viimeistään lomakautta seuraavan kalenterivuoden loppuun mennessä.

Jos loman antaminen ei työkyvyttömyyden jatkumisen vuoksi ole edellä tarkoitetuilla tavoin mahdollista, saamatta jääneestä lomasta maksetaan lomakorvaus 16 §:n mukaan.

- 4 mom.** Työnantajan on ilmoitettava siirretyn loman ajankohta kahtaviikkoa tai, jos tämä ei ole mahdollista, viimeistään viikkoa ennen loman alkamista.

Viranhaltijan vuosiloman siirtäminen tai keskeyttäminen

- 5 mom.** Viranhaltijan vuosilomaa voidaan siirtää tai jo aloitettu vuosiloma keskeyttää, mikäli siirtäminen tai keskeyttäminen on tarpeellista julkisen vallan käyttöön liittyvistä painavista syistä taikka välttämättömänä laissa säädettyjen terveyden tai turvallisuuteen liittyvien tehtävien hoitamiseksi. Siirtämisestä on pyrittävä ilmoittamaan viranhaltijalle vähintään kaksi viikkoa ennen loman tai sen osan alkamista. Erityisen painavasta syystä vuosiloman ajankohtaa voidaan siirtää tai vuosiloma keskeyttää kahden viikon ilmoitusaikaa noudattamatta. Viranhaltijalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen tällaisen päätöksen tekemistä.

12 § Vuosiloman säästäminen

Viranhaltija/työntekijä voi säästää 15 vuosilomapäivää ylittävän osan kultakin lomanmääräytymisvuodelta ansaitsemistaan vuosilomapäivistä pidettäväksi ko. vuosiloman lomakautta seuraavan lomakauden jälkeen säästövapaana, mikäli asiasta sovitaan viranhaltijan/työntekijän ja työnantajan edustajan kesken. Säästövapaa annetaan viranhaltijan/työntekijän ja työnantajan edustajan sopimana aikana. Työajan muuttuessa olennaisesti tai viranhaltijan/työntekijän joutuessa toistaiseksi lomautetuksi maksetaan jokaiselta pitämättä jääneeltä säästövapaapäivältä korvaus, joka lasketaan ennen muutosta voimassa olleen varsinaisen palkan perusteella 16 §:n 1 ja 3 momenttien mukaisesti.

Soveltamisohje

Yleensä on tarkoituksenmukaista, että säästövapaasta ja mikäli mahdollista sen antamisen ajankohdasta sovitaan samalla, kun työnantaja vahvistaa kesäloman 7 §:n 1 ja 2 momentin määräysten mukaisesti. Ks. myös 8 §:n 2 momentti.

Jos henkilö säästää sellaista vuosilomaa, jonka palkka määräytyy tämän luvun 13 §:n 2 momentin mukaisesti, niin pitäessään ko. säästövapaata tai maksettaessa säästövapaasta edellä tässä pykälässä tarkoitettu korvaus, säästövapaan ajalta

maksettava palkka maksetaan 13 §:n 2 momentin mukaan määräytyneen keskimääräisen työaikaprocentin mukaan ja lasketaan säästövapaalle lähtöhetken tai korvauksen laskemisajankohdan täydestä varsinaisesta palkasta.

13 § Vuosilomapalkka

1 mom. Vuosiloman ja säästövapaan ajalta maksetaan varsinainen kuukausipalkka.

Soveltamisohje

Henkilö kuuluu kuukausipalkkaa saavien ryhmään, jos hän vuosilomansa alkaessa on kuukausipalkalla.

Vuosilomapalkka määräytyy pääsääntöisesti lomallelähtöhetken eli ensimmäisen vuosilomapäivän varsinaisen palkan perusteella. Mikäli palkka kuitenkin muuttuu vuosiloman aikana (esimerkiksi yleiskorotuksen taikka tehtävän muutoksen takia) vuosilomapalkka muuttuu vastaavasti.

2 mom. Mikäli viranhaltijan/työntekijän säännöllinen työaika ja vastaavasti palkka ovat muuttuneet lomanmääräytymisvuoden aikana tai lomanmääräytymisvuoden päätyttyä ennen vuosiloman alkamista, päättyneeltä lomanmääräytymisvuodelta ansaitun vuosiloman vuosilomapalkan perusteena oleva kuukausipalkka määräytyy kertomalla lomallelähtöhetken täysi varsinainen kuukausipalkka lomamääräytymisvuoden keskimääräisellä työaikaprocentilla.

Esimerkki

Viranhaltija/työntekijä on työskennellyt lomanmääräytymisvuoden aikana 7 kuukautta 60 %:n työajassa ja 5 kuukautta 100 %:n työajassa. Hänen keskimääräinen työaikaprocenttinsa on näin ollen $(7 \cdot 60 + 5 \cdot 100) / 12 = 76,7 \%$. Henkilön täysi (100 %) varsinainen palkka on 2 500 €/kk. Vuosilomapalkka lasketaan kuukausipalkasta, joka on $76,7 \% \cdot 2\,500 \text{ €} = 1\,917,50 \text{ €/kk}$, riippumatta siitä mikä henkilön työaikaprocentti on loman alkaessa.

Viranhaltijan/työntekijän palvelussuhde on alkanut 1.5. eli on voimassa 11 kk lomanmääräytymisvuoden loppuun mennessä. Hänen työaikaprocenttinsa on kesäkuun 17. päivään saakka 60 % ja sen jälkeen 100 %. Hänen keskimääräinen työaikaprocenttinsa on näin ollen $1,57 \text{ kuukautta} \cdot 60 \% \text{ (toukokuu 1 kk + kesäkuun osuus } 17/30 \text{ pv)} + 9,43 \cdot 100 \text{ (kesäkuun osuus } 13/30 \text{pv + heinä-maaliskuu 9 kk)} / 11 = 94,3 \%$. Henkilön täysi (100 %) varsinainen palkka on 2 500 €/kk. Vuosilomapalkka lasketaan kuukausipalkasta, joka on $94,3 \% \cdot 2\,500 \text{ €} = 2\,357,50 \text{ €/kk}$, riippumatta siitä mikä henkilön työaikaprocentti on loman alkaessa.

Soveltamisohje

Pykälän 2 momentin määräystä sovelletaan lomanmääräytymisvuodelta 2013–2014 ja sen jälkeen ansaittuun vuosilomaan. Tätä ennen ansaitun vuosiloman vuosilomapalkka maksetaan 1 momentin mukaan.

Määräystä sovelletaan niissä tilanteissa, joissa työajan muutoksesta ja siten myös kuukausipalkan määrästä sovitaan työnantajan ja viranhaltijan/työntekijän kesken. Tällaiset työaikamuutokset liittyvät mm. osa-aikaeläkkeelle, osatyökyvyttömyyseläkkeelle, osa-aikaiselle sairauslomalle tai osittaiselle hoitovapaalle siirtymiseen taikka muutoin työntekijän/viranhaltijan omaan pyyntöön perustuvaan osa-aikatyön tekemiseen. Määräystä sovelletaan myös silloin kun viranhaltija/työntekijä osa-aikaistetaan. Sen sijaan työajan lyhennyksenä toteutettavaan lomautukseen määräystä ei sovelleta, vaan vuosilomapalkka määräytyy 1 momentin mukaisesti.

Viranhaltijan/työntekijän vuosilomapalkka määräytyy 2 momentin määräyksen mukaisesti sekä silloin kun työaika lisääntyy että vähenee ja vastaavasti palkka muuttuu. Pelkästään viranhaltijan/työntekijän tehtäväkohtaisen palkan (esim. yleiskorotukset, tehtävän vaativuuden tai hinnoittelukohdan muuttuminen) tai pelkästään työaikamuodon muutokset, esim. yleistyöajan muuttuminen toimistotyöajaksi, eivät johda 2 momentin soveltamiseen.

Mikäli työnantaja ja viranhaltija/työntekijä sopivat vuosiloman antamisesta tämän luvun 8 §:n sanotulla tavalla lomanmääräytymisvuoden kuluessa, vuosilomapalkka korjataan vastaamaan edellä 2 momentin mukaista palkkaa, mikäli viranhaltijan/työntekijän työaikaprocentti ja palkka muuttuvat ko. lomanmääräytymisvuoden aikana.

- 3 mom.** Niiden viranhaltijoiden/työntekijöiden, joiden työaikaan sisältyy säännöllisenä työaikana tehtyä sunnuntai-, ilta- tai yötyötä tai vuorotyössä säännöllisenä työaikana tehtyjä ilta- tai yövuoroja, vuosiloman päiväpalkkaan lasketaan näistä työajoista maksettujen rahakorvausten mukainen lisäys. Vuosilomapalkkaa korotetaan tällöin prosenttiluvulla, joka saadaan laskemalla kuinka monta prosenttia edellisenä lomanmääräytymisvuonna säännöllisenä työaikana tehdystä sunnuntai-, ilta- ja yötyöstä sekä vuorotyössä ilta- ja yövuoroista maksetut rahakorvaukset ovat edellisenä lomanmääräytymisvuonna maksetusta varsinaisesta palkasta. Palvelussuhteen päättyessä maksettava lomakorvaus

lasketaan käyttäen sen lomanmääräytymisvuoden aikana maksettua työaikakorvauksia ja varsinaista palkkaa, jona palvelussuhde päättyi. Korotus on enintään 35 %.

Soveltamisohje

Oikeus vuosilomapalkan lisäykseen ratkaistaan lomallelähtöhetken tilanteen mukaan. Lisäystä ei siten suoriteta, jos henkilö on vuosilomalle lähtiessään sellaisessa virassa/tehtävässä, jossa säännölliseen työaikaan ei sisälly edellä tarkoitettua työtä. Henkilöllä on kuitenkin edellä sanotusta poiketen oikeus puheena olevaan lisäykseen, jos hän työn kausiluontoisuuden vuoksi suorittaa lisäksi oikeuttavaa työtä muulloin kuin lomalle lähtiessään.

Korotusprosenttia laskettaessa ei oteta huomioon vuosiloman ajalta, virka-/työvapaan ajalta ja muulta palvelussuhteen keskeytyksen ajalta mahdollisesti maksettua edellä tarkoitettuja rahakorvauksia vastaavia lisäyksiä.

Lomanmääräytymisvuoden ajalta maksettua varsinaiseen palkkaan kuuluu myös sairaus- ja vuosiloma-ajan varsinainen palkka.

Lisäys maksetaan koko vuosiloma-ajalta (ei pelkästään vuosilomapäiviltä).

14 § Prosenttiperusteinen vuosilomapalkka

- 1 mom.** Viranhaltijan, jonka työaikaa koskevan määräyksen ja työntekijän, jonka työsopimuksen mukainen työaika on niin vähäinen, että tästä syystä vain osa kalenterikuukausista on täysiä lomanmääräytymiskuukausia, vuosilomapalkka on 9 prosenttia tai, jos palvelussuhde on jatkunut lomakautta edeltävän lomamääräytymisvuoden loppuun mennessä vähintään vuoden, 11,5 prosenttia hänelle lomanmääräytymisvuoden aikana työssäolon ajalta maksetusta tai maksettavaksi erääntyneestä palkasta lukuun ottamatta hätätyöstä ja lain tai sopimuksen mukaisesta ylityöstä maksettavaa korotusta.

Soveltamisohje

Edellä tarkoitetun osa-aikaisuuden tulee perustua viranhaltijan osalta työaikaa koskevaan määräykseen ja työntekijän osalta työsopimukseen. Pelkästään se seikka, että viranhaltija/työntekijä on esim. sairausloman tai muun vastaavan syyn vuoksi tosiasiallisesti tehnyt työtä harvoina päivinä tai päivittäin sovittua lyhyemmän ajan, ei johda 1 momentin soveltamiseen.

Viranhaltijan/työntekijän, jolle ei työaikaa koskevan määräyksen/sopimuksen mukaisen työaikajärjestelyn perusteella kerry yhtään täyttä lomanmääräytymiskuukautta, oikeudesta vapaaseen ja vapaan ajalta maksettavaan lomakorvaukseen on määräys 21 §:ssä.

2 mom. Jos edellä 1 momentissa tarkoitettu viranhaltija/työntekijä on lomanmääräytymisvuoden aikana ollut estynyt tekemästä työtä

- 1 äitiys-, erityisäitiys-, isyys-, vanhempainvapaan, työsopimuslain 4 luvun 6 §:ssä säädetyn tilapäisen hoitovapaan tai 7 §:ssä säädetyn pakottavista perhesyistä johtuvan poissaolon vuoksi,
- 2 sairauden tai tapaturman vuoksi,
- 3 lääkärin määräämän, ammattitaudin tai tapaturman johdosta työkyvyn palauttamiseksi tai säilyttämiseksi annettavan lääkinnällisen kuntoutuksen vuoksi,
- 4 sairauden leviämisen ehkäisemiseksi annetun viranomaisen määräyksen vuoksi tai
- 5 lomauttamisen vuoksi,

vuosilomapalkan perusteena olevaan palkkaan lisätään poissaolon ajalta laskennallisesti saamatta jäänyt varsinainen palkka ja tältä ajalta maksettu palkka, kuitenkin 2 ja 3 kohdissa tarkoitetuissa tapauksissa enintään 105 kalenteripäivän ajalta ja 5 kohdan tarkoittamassa tapauksessa 42 kalenteripäivän ajalta.

Soveltamisohje

Viranhaltijalle/työntekijälle maksetaan vuosiloma-ajalta edellä mainittu 9 tai 11,5 prosentin vuosilomapalkka. Vuosilomapalkan määrää laskettaessa otetaan huomioon sekä vajaiden että täysien lomanmääräytymiskuukausien ajalta maksettu tai maksettavaksi erääntynyt palkka.

Esimerkki

Kunnan palveluksessa 12 vuotta olleen osa-aikaisen toimistotyöntekijän työsopimuksessa on sovittu, että hän työskentelee joka viikko maanantaina ja keskiviikkona kumpanakin päivänä 4 työtuntia.

Lomanmääräytymisvuonna 1.4.2017–31.3.2018 hänelle muodostuu 7 täyttä lomanmääräytymiskuukautta 5 jäädessä vajaaksi. Täysiltä lomanmääräytymiskuukausilta työntekijä ansaitsee lomaa 5 §:n 3 momentin 2. kohdan taulukon mukaan eli yhteensä 18 lomapäivää. Vuosiloman ajalta hänelle maksetaan edellä 1 momentin mukaisesti vuosilomapalkkana

11,5 prosenttia hänelle lomanmääräytymisvuoden aikana maksetusta tai maksettavaksi erääntyneestä palkasta. Hätätyöstä ja ylityöstä peruspalkan lisäksi maksettua korotusta ei oteta huomioon lomakorvausta laskettaessa. Täysiltä lomanmääräytymiskausilta (7) työntekijälle maksetaan lomaraha.

- 3 mom.** Edellä 2 momentissa tarkoitettu poissaoloajan palkka lasketaan viranhaltijan/työntekijän keskimääräisen viikkotyöajan ja poissaolon alkamishetken palkan mukaan ottaen huomioon poissaoloaikana toteutetut palkankorotukset. Jos keskimääräisestä viikkotyöajasta ei ole sovittu, laskennallinen palkka määräytyy poissaoloa edeltävän 12 viikon keskimääräisen viikkotyöajan mukaan.

15 § Lomapalkan määräytyminen eräissä tapauksissa

Jos viranhaltija/työntekijä on osan lomanmääräytymisvuodesta ansainnut lomaa 3 §:n mukaan ja osan vuotta kuulunut tämän luvun 21 §:ssä tarkoitetun vapaan piiriin, loman ja vapaan ajalta määräytyvä palkka ja lomakorvaus lasketaan kultakin jaksolta erikseen.

16 § Lomakorvaus palvelussuhteen päättyessä

- 1 mom.** Viranhaltijalla/työntekijällä on oikeus saada palvelussuhteen päättyessä lomakorvaus pitämättömiltä 5 §:n 2 momentin mukaisilta vuosilomapäiviltä. Lomakorvaus lasketaan jakamalla lomakorvauksen laskemisajankohdan varsinainen kuukausipalkka luvulla 20,83 ja kertomalla se 5 §:n 2 momentin mukaisten pitämättömien vuosilomapäivien lukumäärällä. Edellä tarkoitettu lomakorvaus maksetaan myös jokaiselta pitämättä jääneeltä säästövapaapäivältä. Niiden vuosiloma- ja säästövapaapäivien osalta, joiden vuosilomapalkka määräytyy edellä 13 §:n 2 momentin mukaisesti, edellä sanottu kuukausipalkka lasketaan lomakorvauksen laskemisajankohdan täydestä varsinaisesta kuukausipalkasta 13 § 2 momentissa tarkoitetun keskimääräisen työaikaprocentin mukaan.

Soveltamisohje

Ks. työaikakorvauksien vaikutuksesta lomakorvaukseen 13 § 3 momentti.

Pykälän 1 momentin viimeisen virkkeen määräystä sovelletaan lomanmääräytymisvuodelta 2013–2014 ja sen jälkeen ansaittuun vuosilomaan.

- 2 mom.** Jos viranhaltija/työntekijä niinä kalenterikuukausina, joina palvelussuhde alkoi ja päättyi, on ollut työssä yhteensä vähintään 35 työtuntia tai 14 työpäivänä ja yhtäjaksoinen palvelussuhde on alkamis- ja päättymiskuukausien aikana yhteensä jatkunut vähintään 16 kalenteripäivää, johon ei lueta lakkoaikaa eikä muuta luvatonta poissaoloa, eikä hän tämän palvelussuhteen ajalta ole saanut lomaa tai korvausta siitä, luetaan tämä aika lomakorvausta määrättäessä yhdeksi täydeksi lomanmääräytymiskuukaudeksi, jolta maksetaan myös lomarahaa.
- 3 mom.** Edellä 14 §:ssä tarkoitetulle viranhaltijalle/työntekijälle maksetaan palvelussuhteen päättyessä 14 §:n mukaan määräytyvä vuosilomakorvaus siltä ajalta, jolta hän ei siihen mennessä ole saanut lomaa tai lomakorvausta.
- 4 mom.** Viranhaltijalle/työntekijälle, jolle ei ole palvelussuhteen päättyessä kertynyt 3–5 §:n mukaan oikeutta lomaan, maksetaan lomakorvausta siltä ajalta, jolta hän ei ole siihen mennessä saanut lomakorvausta, 9 prosenttia tai, jos palvelussuhde on jatkunut lomakautta edeltävän lomamääräytymisvuoden loppuun mennessä vähintään vuoden, 11,5 prosenttia hänelle työssäolon ajalta maksetusta tai maksettavaksi erääntyneestä palkasta lukuun ottamatta hätätyöstä ja lain tai sopimuksen mukaisesta ylityöstä maksettavaa korotusta. Jos viranhaltija/työntekijä on ollut estynyt tekemästä työtä äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainvapaan vuoksi, lomakorvauksen perusteena olevaan palkkaan lisätään laskennallisesti poissaolon ajalta saamatta jäänyt varsinainen palkka ja tältä ajalta mahdollisesti maksettu palkka.

Soveltamisohje

Määräys koskee lyhyessä palvelussuhteessa olevia, joille ei palvelussuhteen lyhyden vuoksi kerry yhtään täyttä lomanmääräytymiskuukautta sekä jäljempänä 21 §:ssä tarkoitettujen osa-aikaisten viranhaltijoiden/työntekijöiden lomakorvausta palvelussuhteen päättyessä.

Esimerkki

Palvelussuhde kestää 2.–16.6. (15 kalenteripäivää). Näin ollen viranhaltija/työntekijä ei ansaitse lainkaan lomapäiviä, mutta hänelle maksetaan 4 momentissa tarkoitettu lomakorvaus.

- 5 mom.** Edellä 4 momentissa tarkoitettua prosenttikorvausta ei makseta, mikäli viranhaltija/työntekijä ansaitsee vuosilomaa samalta kalenterikuukaudelta saman työnantajan muun,

eriaikaisen palvelussuhteen perusteella. Edellä 2 momentin mukaisen korvauksen maksamista tämä määräys ei rajoita.

17 § Lomakorvaus asepalvelusta ja siviilipalvelusta suorittamaan lähtevälle

Kun viranhaltija/työntekijä lähtee suorittamaan asepalvelusta, vapaaehtoista asepalvelusta tai siviilipalvelusta, hänelle maksetaan 16 §:n mukaan määräytyvä lomakorvaus, vaikka hänen palvelussuhteensa ei päättyisi.

18 § Lomaraha

- 1 mom.** Viranhaltija/työntekijä ansaitsee jokaiselta täydeltä lomanmääräytymiskuukaudelta lomarahaa, jonka suuruus on
1. 6 % edellä 5 §:n 2 momentin 1 kohdan tapauksissa,
 2. 5 % edellä 5 §:n 2 momentin 2 kohdan tapauksissa,
 3. 4 % edellä 5 §:n 2 momentin 3 kohdan tapauksissa
- lomanmääräytymisvuotta seuraavan heinäkuun varsinaisesta kuukausipalkasta.

Pöytäkirjamerkintä

Lomaraha määräytyy tämän sopimuskauden aikana erillisen virka- ja työehtosopimuksen mukaisesti (Virka- ja työehtosopimus lomanmääräytymisvuosien 2016–2017, 2017–2018 ja 2018–2019 lomarahasta).

Soveltamisohje

Laskentaperusteena on viranhaltijalle/työntekijälle heinäkuulta tosiasiallisesti maksettu varsinainen kuukausipalkka (laskentaperusteena ei kuitenkaan käytetä tämän luvun 13 §:n 2 momentin mukaan määräytyvää vuosilomapalkkaa). Mikäli viranhaltija/työntekijä on esimerkiksi hoitanut osan heinäkuuta omaa virkaansa/työtään ja osan heinäkuuta yksinomaan muuta virkaa/työtä ja tämän vuoksi heinäkuulta hänelle on maksettu kahdenlaista palkkaa, lomaraha lasketaan kummankin tehtävän hoitamisesta heinäkuulta maksetun yhteenlasketun varsinaisen palkan perusteella. Jos viranhaltijan/työntekijän heinäkuun palkka määräytyy osa-aikapalkkana, lomaraha lasketaan tämän osa-aikapalkan perusteella.

- 2 mom.** Jos heinäkuun aikana on palkaton virantoimituksen/työssäolon keskeytys tai osapalkkainen sairausloma, lomaraha lasketaan sen varsinaisen kuukausipalkan mukaan, jonka viranhaltija/työntekijä olisi koko heinäkuun virantoimituksessa/työssä ollessaan ansainnut. Mikäli palvelussuhde on päättynyt ennen heinäkuun

palkanmaksuajankohtaa, lomarahaa lasketaan palvelussuhteen päättymistä edeltävän täyden kalenterikuukauden varsinaisesta kuukausipalkasta tai jos tältä kuukaudelta ei ole maksettu varsinaista kuukausipalkkaa tai tällaista kuukautta ei ole, siitä kuukausipalkasta, jonka viranhaltija/työntekijä olisi mainitun kuukauden palvelussuhteessa ollessaan ansainnut.

Esimerkki

Viranhaltijalla/työntekijällä on ollut palvelussuhde 10.5.–3.6.2016. Ajalta 10.5.–22.5.2016 palkan maksamisen perusteena on ollut 1 700 euron kuukausipalkka ja 23.5.–3.6.2016 hän on hoitanut toista sijaisuutta, jossa palkan maksamisen perusteena on ollut 1 850 euron kuukausipalkka. Lomarahaa laskentaperusteena on

$$\frac{13 \times 1\,700 + 12 \times 1\,850}{25} = 1\,772 \text{ euroa.}$$

Lomarahan suuruus on näin ollen 4 % x 1 772 euroa.

-
- 3 mom.** Lomarahaa ei makseta lomalta tai sen osalta, jos viranhaltija/työntekijä on välittömästi ennen loman tai sen osan alkamista tai välittömästi loman tai sen osan päätyttyä ollut lakossa tai muuten virantoimituksesta/työstä poissa luvattomasti tai ilman pätevää syytä. Lomarahaa ei myöskään makseta lomakorvaukseen, jos viranhaltija/työntekijä jättää irtisanomisajan noudattamatta, viranhaltija on pantu viralta, viranhaltija/työntekijä purkaa määräaikaisen palvelussuhteen tärkeän syyn sitä vaatimatta tai palvelussuhde puretaan tai työsuhte puretaan.

Soveltamisohje

Vähennettävän lomarahan määrä lasketaan kaavasta:

$$\frac{\text{lomanosaan sisältyvät vuosilomapäivät}}{\text{ansaitun vuosiloman pituus}} \times \text{lomarahan kokonaismäärä}$$

-
- 4 mom.** Mikäli tuntipalkkaisten työehtosopimuksen piiristä tämän sopimuksen piiriin siirtyneellä viranhaltijalla tai työntekijällä on vielä lomaa jäljellä, maksetaan hänelle pitämättä olevan loman osan lomarahaa elokuun palkanmaksun yhteydessä tai jos siirtyminen tapahtuu myöhemmin siirtymistä seuraavan palkanmaksun yhteydessä.

Esimerkki

Viranhaltija tai työntekijä, jonka vuosilomaoikeus on 38

vuosilomapäivää, siirtyy tuntipalkkaisesta työntekijästä kuukausipalkkaiseksi työntekijäksi 1.9.2016 alkaen. Hän on pitänyt touko-kesäkuussa lomaa 25 vuosilomapäivää, joilta päiviltä hän on saanut vuosilomapalkkansa yhteydessä myös lomarahan.

Työntekijälle on maksettava syyskuun palkanmaksun yhteydessä jäljellä olevan vuosiloman lomarahan osuus eli

13

38 x koko lomaraha (12 x 6 % x varsinainen kuukausipalkka)

19 § Lomarahavapaa

Lomarahan vaihtaminen vapaaksi

1 mom.

Tämän luvun 18 §:ssä tarkoitettu lomaraha tai osa siitä voidaan työntekijän/viranhaltijan suostumuksin antaa myös vapaana.

Lomarahan vaihtamista koskeva sopimus

2 mom.

Työnantaja ja työntekijä/viranhaltija voivat sopia, että lomanmääräytymisvuodelta maksettava lomaraha tai osa siitä annetaan vastaavana vapaana.

Soveltamisohje

Lomarahan vaihtoa koskevan sopimuksen tulee olla kirjallinen tai sähköinen.

Työnantajan on selvitettävä työntekijöille/viranhaltijoille tai heidän edustajilleen lomarahavapaasta sopimisesta työpaikalla noudatettavat yleiset periaatteet.

Työnantajan tulee selvittää työntekijälle/viranhaltijalle, jonka kanssa

sovitaan lomarahen vaihtamisesta vapaaksi, lomarahen vaihtamista koskevat ehdot.

Lomarahevapaapäivien lukumäärän määräytyminen

3 mom.

Lomarahavapaapäivien lukumäärä on 50 % tämän luvun 5 §:n 2 momentin mukaan ansaittujen vuosilomapäivien lukumäärästä. Jos koko lomarahaa muutetaan lomarahavapaaksi, lomarahaa ei jää maksettavaksi. Jos vain osa lomarahasta muutetaan lomarahavapaaksi, vähennetään tämän luvun 18 §:n mukaan lasketusta lomarahasta niin monen lomarahavapaapäivän palkka kuin lomarahavapaata pidetään.

Lomarahen huomioiminen vuosilomaluvun 4 §:n työssäolon veroisina päivinä

4 mom.

Lomarahavapaa on vuosilomaluvun 4 §:ssä tarkoitettua työssäolon veroista aikaa.

Lomarahavapaan pitämisaikakohta

5 mom.

Lomarahavapaa annetaan työnantajan ja viranhaltijan/työntekijän sopimana ajankohtana. Lomarahavapaa annetaan viimeistään lomanmääräytymisvuotta seuraavan lomakauden alkuun mennessä.

Lomarahavapaan kuluminen, lomarahavapaan ajalta maksettava palkka, lomarahavapaan siirtyminen

6 mom.

Lomarahavapaa kuluu kuten vuosiloma tämän luvun 6 §:n mukaan. Lomarahavapaa-ajalta maksetaan vapaan pitämisaikankohdan varsinainen palkka.

Soveltamisohje

Lomarahavapaan ajalta maksettavaan palkkaan ei sovelleta tämän luvun 13 §:n 2 ja 3 momentin määräystä.

Työntekijän/viranhaltijan oikeus siirtää lomarahavapaa työkyvyttömyyden perusteella määräytyy tämän luvun 11 §:n mukaan.

Korvaus pitämättömiltä lomarahavapaapäiviltä

7 mom.

Työntekijällä/viranhaltijalla on oikeus saada palvelussuhteen päättyessä korvaus pitämättömiltä lomarahavapaapäiviltä.

Korvaus maksetaan myös, mikäli lomarahavapaata ei ole annettu 5 momentissa määrättyssä ajassa. Korvaus lasketaan 3 momentissa sanotulla tavalla.

Soveltamisohje

Lomarahavapaan määrä on 50 % ansaittujen vuosilomapäivien lukumäärästä. Jos vain osa lomarahasta annetaan vapaana, lomarahasta vähennetään pidettävien lomarahavapaapäivien osuus.

Vajaita lomarahavapaapäiviä ei voi pitää. Jos vuosilomaoikeus olisi 33 vuosilomapäivää, jotka kokonaisuudessaan vaihdettaisiin vapaaksi, olisi lomarahavapaapäivien lukumäärä 16 ($33 \times 0,50 = 16,5$). Lomarahaa ei jäisi maksettavaksi.

Esimerkki:

Työntekijän varsinainen palkka on 3 000 euroa. Hänellä on KVTES:n vuosilomaluvun 5 §:n 3 momentin 1 kohdan taulukon mukainen lomaoikeus 12 kuukaudelta. Hänen lomaoikeutensa on 38 vuosilomapäivää. Jos lomaraha vaihdetaan kokonaisuudessaan vapaaksi, saa hän 19 lomarahavapaapäivää ($38 \times 0,50$). Jos työntekijä pitää kaikki lomarahansa vapaana hän voi pitää 19 täyttä lomarahavapaapäivää, joilta maksetaan varsinainen palkka. Lomarahaa ei jää maksettavaksi.

Jos työntekijän kanssa em. tilanteessa sovitaan 18

lomarahavapaapäivästä, tältä ajalta maksetaan varsinainen palkka ja loppuosa lomarahasta maksetaan lomarahavapaapäivää vastaavana osuutena rahana. Täyden lomarahan suuruus olisi 2.160 euroa (6 % x 3.000 euroa x 12kk), josta lomarahavapaapäivää kohti laskettu rahamäärä on 113,68 euroa (2.160:19=113,68).

19 20 § Vuosilomapalkan ja lomarahan maksaminen

- 1 mom.** Vuosilomapalkka ja säästövapaan palkka maksetaan tavanmukaisena palkanmaksupäivänä tai viranhaltijan/työntekijän pyynnöstä ennen loman alkamista.
- 2 mom.** Lomaraha maksetaan elokuun palkanmaksun yhteydessä, ellei paikallisesti toisin sovita. Jos palvelussuhde päättyy ennen elokuun palkanmaksun ajankohtaa, lomaraha maksetaan lomapalkan tai lomakorvauksen maksamisen yhteydessä.
- 3 mom.** Palvelussuhteen päättyessä kuoleman vuoksi lomaraha ja -korvaus maksetaan kuolinpesälle.

20 21 § Opettajan sijaisena toimivan vuosiloma

Viranhaltijalta/työntekijältä, jolla on oikeus vuosilomaan ja joka on virka-/työvapaalla hoitaakseen saman työnantajan palveluksessa opettajan tehtävää, johon ei kuulu oikeutta vuosilomaan, vähennetään sijaisuusaikaan sisältyvä laskennallisen vuosiloman aika hänen edellisenä lomanmääräytymisvuotena ansaitsemastaan vuosilomasta.

21 22 § Eräiden osa-aikaisten oikeus vapaaseen ja lomakorvaukseen

- 1 mom.** Viranhaltijalla/työntekijällä, jolle ei työaikaa koskevan määräyksen/työsopimuksen mukaisen työaikajärjestelyn perusteella kerry yhtään täyttä 3 §:ssä tarkoitettua lomanmääräytymiskuukautta, on oikeus halutessaan saada vapaata kaksi arkipäivää kultakin kalenterikuukaudelta, jonka aikana hän on ollut palvelussuhteessa.

- 2 mom.** Viranhaltijan/työntekijän on ennen lomakauden alkua ilmoitettava työnantajalle halustaan käyttää vapaata. Vapaan antamisessa noudatetaan soveltuvin osin mitä edellä 7–11 §:ssä on vuosiloman antamisesta määrätty.
- 3 mom.** Viranhaltijalla/työntekijällä on oikeus saada lomakorvauksena 9 %, tai jos työsuhde on jatkunut lomakautta edeltävän lomanmääräytymisvuoden loppuun mennessä vähintään vuoden, 11,5 % hänelle edellisen lomanmääräytymisvuoden aikana työssäolon ajalta maksetusta tai maksettavaksi erääntyneestä palkasta lukuun ottamatta hätätyöstä ja lain tai sopimuksen mukaisesta ylityöstä maksettavaa korotusta. Jos viranhaltija/työntekijä on ollut estynyt tekemästä työtä äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainvapaan vuoksi, lomakorvauksen perusteena olevaan palkkaan lisätään laskennallisesti poissaolon ajalta saamatta jäänyt varsinainen palkka ja tältä ajalta maksettu palkka.
- 4 mom.** Viranhaltijalle/työntekijälle, joka käyttää oikeuttaan vapaaseen, maksetaan 3 momentissa tarkoitettu lomakorvaus vapaan yhteydessä siten kuin vuosilomapalkasta on 19 §:n 1 momentissa määrätty. Muutoin lomakorvaus maksetaan viimeistään lomakauden päättyessä.
- 5 mom.** Tässä pykälässä tarkoitettujen osa-aikaisten viranhaltijoiden/työntekijöiden lomakorvaus palvelussuhteen päättyessä määräytyy 16 §:n 4 momentin mukaisesti.